

LXXVII

SEJM KONWOKACYJNY WARSZAWSKI 1574 R.

WSTĘP

Sejm konwokacyjny zwołany został przez senatorów obradujących w czerwcu 1574 r. w Poznaniu, pod przewodnictwem prymasa Jakuba Uchańskiego. Pierwotny termin sejmku wyznaczony był na 24 sierpnia, sejmiki odbyły się w lipcu¹. Obesłany tylko przez część województw, bez udziału przedstawicieli Prus Królewskich, Litwy i Inflant, obradował od 30 sierpnia do 18 września. Marszałkiem na początku obrad był Stanisław Szafraniec, kasztelan biecki, wyznania kalwińskiego, a od 13 września funkcję tę pełnił Rafał Przyjemski, podczaszy kaliski a potem kasztelan łódzki, patron braci czeskich.

Obrady znane są nam z diariusza i opisów². Sejm bezkrólewia nie ogłosił³. Podjął natomiast decyzję wysłania poselstwa do Henryka Waleczusza, a poselstwo to miało wyznaczyć mu termin powrotu do Polski najdalej do 12 maja 1575 r. Odmowa powrotu pojmowana byłaby jako rezygnacja z korony polskiej.

Konstytucji ani uniwersału poborowego kadłubowy ten sejm nie uchwalił, pominięty też został w *Volumina Legum*. Jedynym tekstem, jaki zatem zamieszczamy w niniejszym wydawnictwie, jest rodzaj regulaminu konwokacji przyjętego przed rozpoczęciem obrad, celem ich uporządkowania⁴.

¹ W. Konopczyński, *Chronologia*, s. 141.

² Por. Świątosława Orzelskiego *Bezkrólewia ksiąg ośmioro 1572-1576* (wyd. E. Kuntze, SRP, t. XXII, Kraków 1917, s. 242-272).

³ „Die [...] penultima Augusti [30 VIII] nuntii Stanislao Szafranecio Biecenci castellano in marschalculum [...] electo, propositionem comitorum in tres distinctam partes in senatu retulerunt. Prima fuit discessus Regis et Regni orbitas, cui quo pacto medendum esset, senatus sententiam suam primo aperiret. Altera proventuum Regiorum stipendiorumque omnium distributio, ne insciis et inconsultis nuntiis per senatum exequerentur. Postrema: horum omnium, qui cacozeliae in Republica hactenus auctores fuere, inquisitio sedulo pervestigaretur. Senatus secundo articulo uno ore concesso, tertioque in suum hoc est ultimum comitorium tempus reiecto, primum ita absolvit, ut ordine praesentibus nuntiis sententiam diceret” (ibidem, s. 247).

⁴ Z rękopisu zawartego w Ossol. nr 168, fol. 156, opublikował T. Wierzbowski: *Uchańska czyli zbiór dokumentów wyjaśniających życie i działalność Jakuba Uchańskiego*, t. IV, Warszawa 1892, s. 340 - 341. Powtarzamy go więc za tym wydawnictwem, opatrując go tytułem: *Porządek konwokacji*.